

LIBER Journées – LIBER napok könyvtárvezetőknek

GAÁLNÉ KALYDY Dóra

A világban több szakmai szervezet is aktívan működik, igyekezik a könyvtárak és könyvtárosok érdekeit képviselni, a könyvtáros szakmán belüli változásokat, trendeket bemutatni és választ adni a jövő kihívásaira. A LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche)¹ az Európai Tanács támogatásával 1971-ben alakult azzal a céllal, hogy hangot adjon az egyetemi, a nemzeti és a kutató szakkönyvtárak tevékenységének és feladatainak a nemzetközi könyvtáros szintéren. A 2009 óta alapítványként működő szervezet mára több mint 400 könyvtárat tömörít; hazánk-ból tagja a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, az ELTE Egyetemi Könyvtár, Országgyűlési Könyvtár, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és az MTA Könyvtár és Információs Központ. Tevékenysége nem csak a tudományos szakkönyvtárak képviseletében merül ki, számos európai uniós projekt aktív szereplője (jelenleg: OpenMinTeD, AARC, EUDAT, HuMetricsHSS, OpenAIRE, FutureTDM, FOSTER, EOSCPilot). Munkáját stratégiai célkitűzésekben határozza meg, mely gyorsan változó szakmai világunkban a magyar tudományos és szakkönyvtárak gyakorlatában is zsinórmértékül szolgálhat. A 2013–2017-es stratégia három kulcsterületének

egyike a könyvtárak megerősítése a változó tudományos világban, mely magában foglalja a jelenlegi és a jövő könyvtárvezetőinek továbbképzését. Két programot² dolgozott ki a Vezető- és Munkaerő-fejlesztő Bizottság (Working Group on Leadership and Workforce Development), az egyik program olyan középvezetőknek szól, akik rövid időn belül vezető pozícióba kerülnek (Leadership Seminar), a másik program pedig kifejezetten felsővezetőknek tartott többnapos szeminárium (Journées for Library Directors). 2017. május 17–19. között került megrendezésre a második LIBER Journées könyvtárvezetői workshop, melyre sikeresen pályáztam, és főigazgató-helyettesként részt vehettem. A három nap témáit, megállapításait és az ezekhez kapcsolódó magyarországi helyzetet szeretném bemutatni a hazai szakembereknek. Úgy gondolom, hogy a megvitatott témák egyértelműen jelzik, paradigmaváltáson megy keresztül szakmánk, amelyhez alkalmazkodnunk kell, hogy a felvetődött kérdésekre a legjobb válaszokat dolgozhassuk ki.

A szemináriumot Párizsban a *Sciences Po Egyetemen* rendezték. Az intézmény és a színhelyválasztás akár jelzés értékű is lehet. A „Sciences Po”

Franciaország legjobb felsőoktatási intézménye, az úgynevezett *Nagy Iskolák* (les Grandes Écoles) egyike, neve *Institut d'études politiques de Paris*, vagyis Párizsi Politikai Tanulmányok Intézete. A könyvtárügy egy jelentős tekintéllyel bíró intézmény falai közé került. A szervezőbizottság neves szakemberekből állt: *John Tuck* (Chair of the LIBER Leadership and Workforce Working Group, Director of Library Services, Royal Holloway, University of London), *François Cavalier* (Director of Sciences Po Library) és *Andreas Brandtner* (LIBER Journées 2017 Programme coordinator, Director of Mainz University Library), a Journées levezető elnöke pedig *Norbert Lossau* (Vice-President of Georg-August-Universität Göttingen) volt.

A szemináriumon húsz résztvevő volt, 4 fő Nagy Britanniából, 3 fő az Amerikai Egyesült Államokból, 2 fő Dániából és egy-egy fő Ausztriából, Belgiumból, Észtországból, Franciaországból, Görögországból, Hollandiából, Kanadából, Magyarországról, Németországból, Svédországból és Szlovákiából.

A továbbképzés tematikáját az *átalakulás/paradigmaváltás* (transformation) határozta meg.

A háromnapos szeminárium első előadója *Alain Beretz* volt, aki a francia Oktatási és Kutatási Minisztériumban a Kutatási és Innovációs részleg főigazgatója, korábban pedig a Strasbourgi Egyetem elnökeként végezte munkáját. Előadásában kiemelte, hogy az Open Science nem csak kifejezés: gyakorlati szempontból hatalmas előrelépést jelent, megváltoztatja a munkafolyamatainkat, a tudományos kommunikációt és általánosságban a könyvtárakat. Azáltal, hogy a kutatás adatvezérelté vált, új stratégiára van szükség. A könyvtárak szempontjából ez elsősorban azt jelenti, hogy a könyvtárosoknak új feladatai lesznek, melyekből kiemelkedően fontos a tanácsadás. Az új feladatokhoz és struktúrához a könyvtárápületeknek is alkalmazkodni kell; nemcsak a könyvtár fizikai terei változnak meg, hanem a virtuális könyvtár is.

Rengeteg pénzt költünk tudományos publikációkra, az összegek pedig minden évben emelkednek, kérdés, hogy ez a folyamat hol áll meg? Fenntartható modellt kell kialakítani, amely a résztvevő feleknek (egyetemeknek, kutatóknak, könyvtáraknak és a kiadóknak) is megfelelőek. Jelenleg a szakma egyik legnagyobb feladata, hogy minél hamarabb megvalósítható megoldással álljon elő. Az Open Science (OA) anyagi támogatás nélkül csupán vágyálom marad, a kiadók meg fogják szerezni maguknak az adatokat is, ahogy a publikálást is megszerezték. Abban az eset-

ben nyerhetjük meg a csatát a kiadókkal szemben, ha az Unió Open Science mottója alapján („olyan nyíltan amennyire csak lehet, és annyira zártan amennyire szükséges”) és a FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable – Fellelhető, Hozzáférhető, Együttműködő, Újrahasználható) alapelvek szerint dolgozzuk ki az Open Science modellt. Már nemcsak Open Accessről beszélünk, hanem Open Science-ről, melybe beletartozik az Open Access is.³

Az MTA Könyvtár és Információs Központban 2015. október végén rendezett PASTEUR4OA regionális konferencián szinte ugyanezeket a megállapításokat tette *Lovász László*, az MTA elnöke.⁴ A Magyar Tudományos Akadémiának 2012 óta van Open Access határozata, melyet 24/2016. (VII. 15.) számú elnöki határozattal módosítottak,⁵ azonban országos szinten is szükség lenne OA politikára, melyre az IKSZ Tudományos és Szakkönyvtári Tagozatának 2017. áprilisi állásfoglalása is felhívta az ágazati irányítás figyelmét (lásd lentebb). Fontos számunkra, hogy a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, annak elnöke, *Pálincás József* is elkötelezett ebben az ügyben, így az államigazgatás és az Akadémia egy lehetséges együttműködése során talán komoly lépések várhatóak. Fontos, hogy ezek a lépések ne a könyvtárak nélkül valósuljanak meg.

Az előadást követő hozzászólások során felvetődött, hogy a könyvtári szakemberek előtt álló új feladatok a legkülönbözőbb szakterületekhez kötődnek, ezért érdemes olyan kutatókat foglalkoztatni, akik az adott szakterületen önállóan, kellő mélységben el tudnak igazodni, illetve legyen olyan könyvtáros, aki maga is kutató. Hazánkban az életpályamodell kapcsán kerül folyamatosan szóba, hogy a szakkönyvtárakban, egyetemi könyvtárakban elengedhetetlen azoknak a kollégáknak a munkája és szakértelme, akik az adott szakterületet kellő mélységben ismerik, azonban a nem könyvtáros végzettségük besorolása egyes intézményekben nem megoldható.

Bruno Patini (újságíró, oktató, Arte France TV, Sciences Po) előadásával arra hívta fel a figyelmet, hogy a médiafogyasztási szokások merőben megváltoztak. A média már nem képes a tartalmakat felügyelni, a platform kontrollálja a tartalmat. A legújabb kutatások szerint az emberek legfőbb információforrásának a különböző platformok és a Facebook tekinthető. A fiatalok 80%-a az FB-ről tájékozódik, televíziót csak a 60+ generáció néz. Minél sikeresebb egy hír, annál több bevételt jelent, sajnos a legtöbb pénzt az álhírek generálják, ez pedig már nem a propagandáról szól, hanem csakis a pénzről.

Patini *post-propaganda* érának hívja a kort, amelyben élünk, jellemzőjének azt tekinti, hogy minden a szórakoztatóiparhoz kötődik, a hírek, a kultúra és az oktatás is. Már csak az adat számít, és az adat használata, tárolása véleménye szerint politikai kérdés.

Az előadást követő vitában felmerült, hogy a könyvtárak miképpen tudnak létezni a fent leírt közegben. A megoldás az együttműködésben keresendő. Kutatóintézetek, egyetemek és ezek könyvtárai dolgozzanak együtt, gyűjtsék és tárolják közösen az adatokat. Határozott elvek szerint kell eldönteni, mely adatok legyenek nyílt hozzáférésűek, melyek zártak. Sajnálatos módon a könyvtárak legfőbb feladata, egyben lehetősége ezen a téren fel sem vetődött, nevezetesen az adatok validálása, vagyis hitelesítése, többféle szövegkörnyezetben való értékelése. Önmagában az adatok pontosítása, vagyis a hiteles adatok közlése akár hatalmi tényezővé teheti a könyvtárakat, ahogy erről *A könyvtárak jövőjéről – reflexiók egy előzetes kutatási jelentés kapcsán*⁶ című írásban olvashatunk.

A továbbképzés tematikájának összeállításában szervesen részt vettek a jelentkezők is. A workshopot megelőző hónapban a szervezők felkérésére élénk levelezés indult; mindenki megfogalmazta azokat a témákat, amelyek a legjobban foglalkoztatják. Ennek alapján öt területet határoztunk meg, melyet az első nap végén moderátor segítségével vitattunk meg:

- vezetői képességek, kompetenciák és szakmai képzések/továbbképzések,
- könyvtárápületek és a digitális könyvtárak fejlesztése a jövő kihívásai alapján,
- könyvtárak mint speciális intézmények vagy mint szolgáltatási központok,
- könyvtárak a helyi/regionális és a globális digitális szolgáltatások között,
- könyvtárak tradíció és innováció között.

A csoportos megbeszélés egyik legizgalmasabb kérdése a képzés volt. Érdekes volt hallgatni, hogy más európai, sőt amerikai kollégáink is úgy vélekednek, hogy a könyvtárosképzésből kikerült munkatársak felkészültsége nincs összhangban a könyvtárakban szükséges kompetenciákkal, pedig a jövő könyvtárának kulcskérdése maga a könyvtáros. Éppen ezért együttműködést kell kezdeményezni a képzőhelyekkel, hogy nagyobb rálátásuk legyen a gyakorlatra. A közösen kidolgozott képzési tervnek rugalmasnak, a változásokhoz könnyen alkalmazkodónak kell lennie, ugyanakkor egyensúlyt kell tartania a hagyomány, annak értékei és az újítás szükségessége közt, ami sokszor a legnehezebb feladat.

A képzés megújításának kérdése már évekkkel ezelőtt

felvetődött hazánkban is; a 2013-as egeri vándorgyűlésen *Sörény Edina*⁷ vezető tanácsos, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Közgyűjteményi Főosztálya könyvtári osztályának képviselője vázolta a stratégia lehetséges prioritásait, melyben hangsúlyos részt kapott a felsőfokú képzés reformja, és elkezdődött az erről való közös gondolkodás is.⁸ Sajnos, mint tudjuk, a stratégia végül nem lett nyilvános, és jelenleg sincs országos könyvtári stratégiánk.

Az amerikai résztvevők véleménye szerint a könyvtárvezetőknek egyre inkább üzleti jellegű (stratégiai, kommunikációs és marketing) felkészültségre és készségekre van szükségük, melyeket csak menedzsment-képzéseken lehet elsajátítani. Ugyan többen megfogalmaztuk, hogy könyvtárszakmai tudás és tapasztalat nélkül nehéz egy könyvtárat vezetni, hiszen a szakmai döntéseket, még ha remek tanácsadók is dolgoznak a vezető körül, megalapozottan kell meghozni. Ehhez képest figyelnünk kell azokra a véleményekre is, amelyek azt hangsúlyozzák, hogy minden felsőfokú képzésben szükséges egy diszciplináris – mindegy milyen – magas szintű ismeretkör elsajátítása. Minden menedzsment, szervezés vagy éppen könyvtáros tudás *csak ez után* kezdődik, és ezt *is* meg kell tanulni.

Egyhangú állásfoglalás szólt az új könyvtárápületek és új belsőépítészeti megoldások mellett. A XXI. század könyvtárának olyannak kell lenni, mint egy élő digitális központnak (digital hub); a jövő tudománya online zajlik, a könyvtáraknak erre fel kell készülni. A hagyományos költségvetést át kell alakítani, több pénzt kell költeni a virtuális könyvtárra és a digitális dokumentumokkal foglalkozó munkatársak bérezésére.

Többen megfogalmazták, hogy a hagyomány ne álljon az innováció útjába, továbbra is elsődleges feladatunk az információhoz való hozzáférés biztosítása, de bizonyos dolgokat újra kell gondolni: ilyen például a tudományelemzés módszertana, a hagyományokon alapuló scientometria ugyanis gátolja a fejlődést. A „hagyományos” könyvtári szolgáltatások kapcsán az Open University Library vezetője arról számolt be, hogy náluk már csak elektronikus dokumentumok vannak. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az Open University minden kurzusa távoktatás formájában zajlik, de a könyvek nélküli könyvtár egyáltalán nem általános jelenség. Ha csak érintőlegesen, de szó volt kulturális örökségünk megóvásáról, feldolgozásáról, láthatóvá tételéről. Ebbe beletartozik a szabványos feldolgozás, elektronikus katalógusainkba való felvétel (Európa más országában sem

teljes még a gyűjtemények elektronikus katalógusban való feldolgozottsága) és digitalizálása is. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a digitális bölcsészet éppen azokra a forrásokra épül, melyek nemcsak nemzeti, hanem közös európai kulturális örökségünk alapját adják. Véleményem szerint az innovációt nem állíthatjuk szembe a hagyománnyal, mert mindenképpen egymást kiegészítve és támogatva lehet hathatós az általuk elért eredmény.

Az elhangzott vélemények igen különbözőek voltak. Úgy gondolom, bár hasonló kérdések érdeklik szakmánk képviselőit, a megoldások nem minden esetben lehetnek egyetemesek. Bizonyos területeken célra vezető, ha együttműködésben, azonos elvek alapján dolgozunk, azonban vannak területek, ahol – mások példáját szem előtt tartva – magunknak kell ráatalálni a „sárga útra”.

Wolfram Hortsmann (főigazgató, Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen) előadása szorosan kapcsolódott az előző esti beszélgetéshez. A Göttingeni Egyetemi Könyvtár példáján keresztül mutatta be, hogy a digitális átalakulás milyen változásokkal jár együtt. Az informatikai fejlődéssel egyre gyorsabb adatátvitelre van lehetőség, az adatok növekedésével az adatok intenzív kutatása is elindult, az eszközök bővülése pedig egyre inkább az open science-t támogatja. A Göttingeni Egyetemi Könyvtárban a digitális átalakulás humán erőforrás-változtatásokat és fejlesztést is jelent. A nyugdíjba vonulók helyét új munkakörök kialakítására használják. 2017-ben öt új munkakört létesítettek: egy jogi elemzőt, három adatelemzőt és egy folyamatelemzőt vettek fel. A könyvtár oktatási programot indított munkatársai részére: minden dolgozó évente legalább egyszer részt vesz továbbképzésen vagy egy konferencián. Külön költségvetést különítenek el erre a célra, ezen kívül együttműködnek más egyetemi könyvtárral, közösen szerveznek kiscsoportos *job shadowing* (munkahelyi tapasztalatcsere) jellegű továbbképzést.

Az MTA Könyvtár és Információs Központban (MTA KIK) kidolgozott (HUNMARC-ról MARC21 szabványra való) átállás is hasonló együttműködés keretében jött létre. Számos alkalommal konzultáltak kollégáink a Szegedi Egyetem Klebelsberg Könyvtár és az ELTE Egyetemi Könyvtár munkatársaival, hogy megosszák és megvitassák tapasztalataikat a WorldCat-hez való csatlakozással járó adattisztításról és a MARC21 szabvány alkalmazásáról, melyért itt is szeretném kifejezni az MTA KIK köszönetét. Az eredmény egy közösen használható MARC21 honlap⁹ lett, melyről minden kolléga szabadon letöltheti a

táblázatokat és a szabályzatot. A közös gondolkodás, a könyvtárak közötti együttműködés nagyszerű példája ez, melyet mindenképpen szeretnénk a jövőben is folytatni, kiterjesztve más részterületekre.

A holland nemzeti könyvtár főigazgató-helyettese, *Marc Van den Berg* a Koninklijke Bibliotheek jelenlegi (2015–2018) stratégiájának megvalósításáról számolt be, melyben egy nemzeti digitális könyvtárat vizionálnak. Az adott időszakban kiépítik a Közkönyvtárak Nemzeti Digitális Infrastruktúráját. A program jelentős fejlesztéseket tett lehetővé a nemzeti könyvtár számára, melynek éves költségvetése 90 millió euró (kb. 28 milliárd forint) – itt kell megjegyezni összehasonlításképpen, hogy az Országos Széchényi Könyvtár két éves (2016–2018) Országos Könyvtári Rendszer projektje 9,8 milliárd forintot kapott, nagyjából hasonló célkitűzésekkel –, a dolgozók létszáma pedig 400 fő. A projekt része a Digitális Örökség Hálózat is, mely három alappillére épül: látható szolgáltatás, használható kapcsolat, fenntartható tartalom. A 2016-os hatástanulmányok kimutatták, hogy a befektetett források megtérülnek: 3 millió e-könyvet kölcsönöztek egy év alatt, 16 millió alkalommal használták a digitális szolgáltatásokat, és a lakosság 18%-a használja a digitális tartalmakat.

A British Library (BL) főigazgatója, *Caroline Braizer* hét, szakmánkat meghatározó változást különített el, amelyek befolyásolják és átalakítják a mindennapi munkát. A tudományos publikáció és kommunikáció lényegesen megváltozott az utóbbi időben, erről egyre többet hallunk, olvasunk, sőt az itthoni egyetemi és szakkönyvtárak is érzik ezt a változást. Braizer ezzel kapcsolatban felvetette az állománygyarapítási szokások megváltoztatását, javasolja a könyvtári hálózatokon belüli közös gyűjteményszervezést, mely nemcsak a kurrens, hanem a retrospektív állományra is vonatkozik, ezzel raktározási helyet nyer minden együttműködő fél.

A második sarkalatos változás a British Library szemszögéből a *born digital* (digitálisan keletkező) információ gyűjtése; a webarchiválás, kutatási adatok, szoftverek archiválása új kihívások elé állítja a brit nemzeti könyvtárat is. (Hazánkban a webarchiválás még nem valósult meg, az OSZK-ban, a régiebb, MEK-es kísérletek tapasztalatára alapozva, most dolgozzák ki a webarchiválás hazánkban is alkalmazható módszertanát és a jelenleg futó projekt biztosítja az ehhez szükséges tárolási kapacitást.) A tömeges digitalizálás égető lenne a digitális bölcsészet érdekében, de eddig csak nagyon kis részét digitalizálták az analóg dokumentumoknak. Állami

támogatást keveset kapnak, igyekeznek összetett finanszírozást biztosítani, mely sokszor kereskedelmi alkut jelent. Országos és nemzetközi digitalizálási együttműködést sürgetett az általa meghatározott változás harmadik pontjában.

A digitális szolgáltatások fejlesztése több kérdést is felvetett a BL szakemberei számára: elsősorban azt, hogyan kezeljék a könyvtárosok a különböző tudományterületek digitális információit, ha nem szakemberei az adott területnek; hogyan tudják egyszerre támogatni az online és a helyben lévő kutatókat; hogyan tudnának a leghatékonyabban együttműködni a kutatók anyaintézményeivel?

A szakmai készségek és kompetenciák átalakulása újabb változást befolyásoló tényezőként kihívást jelent Nagy-Britanniában is. Egyre több továbbképzésre van szükség, mert a hangsúly az alapkészségekről áttevődött a digitális objektumkezelésre, adatmegjelenítésre, adattisztításra, *crowdsourcing*ra (közösségi munkavégzésre). A kulcskérdés nem az, hogy tudjuk-e fejleszteni a képességeket, hanem az, hogy anyagilag megengedhetjük-e hogy szinte mindennel foglalkozzunk (pl.: metaadat elemzés és menedzsment, digitális megőrzés, kutatási adat és szoftver menedzsment, big data).

Braizer igazgatónő kifejtette, a könyvtárak közötti kapcsolat és együttműködés kardinális kérdés a digitális átalakulás kapcsán. A szorosabb együttműködésből minden résztvevő csak nyerne, nagyobb hatékonysággal és jobb minőségben lehetne működtetni az intézményi repozitóriumokat is. Országos és nemzetközi szinten is lobbizni kell a digitális kötelempéldányok egységesített jogi kereteiért, a szerzői jog kivételekért, közös licenc és hozzáférési jogokért.

A British Library vezetője által bemutatott, változást befolyásoló, indukáló és meghatározó tényezők körében utoljára beszélt a big datáról. Nagy kérdés, hogy maga az adat hová fogja vezetni a könyvtárakat. Mivel gyűjteményeink adathalmazok, a jövőt pedig az adat határozza meg, fontosnak tartja ezért, hogy stratégiai szinten foglalkozzunk a kérdéssel: a könyvtárak kihagyhatatlanok az adatvezérelt (data driven) kutatásokból.

Peter E. Sidorko (főigazgató, The University of Hong Kong Libraries) arról beszélt, hogy a könyvtárvezetők hogyan tudják irányítani a folyamatban lévő változásokat, miként tudják hatékonyan vezetni intézményüket. Sidorko a „jó” könyvtárvezető titkát

a tudatosságban látja. Az a jó vezető, aki megalapozott tervei alapján tudatosan vezeti az intézményt. Hosszabb távú stratégián alapuló operatív tervekre van szükség, melyek folyamatos felülvizsgálatával jutunk előre. A jövő könyvtárának alappillére az együttműködés.

Sarah Thomas jelenleg a Harvard Library alelnöke, előzőleg pedig Oxfordban a Bodleian Libraries vezetője volt. Oxfordban a Weston Libraryben és a Harvard Cabot Science Libraryban is az volt a feladata, hogy az adott könyvtári teret a XXI. századi kihívásoknak és elvárásoknak megfelelően alakítsa át. Mind a két esetben alapelv volt számára, hogy a könyvtár vonzó, nyitott hely legyen, ne csak egy rakás könyvet jelentsen, hanem a közösség életének szerves részévé váljon. A fogadóter átalakításával kezdte, barátságos hívogató jelleget adott a helynek (térnek). Csoportos tanulószobákat alakított ki, az előzőleg csak könyvtárhasználók által látogatható tereket részben megnyitotta az érdeklődők számára. Oxfordban az épületben kávézót, kiállítótermet, előadótermet és ajándéküzletet hoztak létre. Az épület átalakításával párhuzamosan a könyvtár szervezetét és a raktári rendet is átalakította. Szabaddolcra a statisztikák szerint leginkább használt könyvek, folyóiratok kerültek.

Egy-egy ilyen nemzetközi kitekintés fontos mérföldkő, példa lehet számunkra is. Mindez azt bizonyítja, hogy problémáink azonosak, ugyanazon a megoldásra váró kérdéseken töprengünk, mint a világ más országaiban, még ha intézményi költségvetéseink szerényebbek is. A szemináriumon a legtöbbször elhangzott kifejezés az együttműködés volt. Az MTA Könyvtár és Információs Központ vezetősége a megújulás lehetőségét ugyancsak az azonos könyvtár típusok együttműködésében, a feladatok megosztásában látja. Az MTA KIK főigazgatója 2016. november 8-án összefogásra hívta a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtárak és az egyetemi könyvtárak vezetőit. Az összejövétel célja az volt, hogy megvitassuk, hogyan valósítható meg egy új generációs könyvtári platformra való átállás Magyarországon. Az eszmecsere eredménye közös szándéknyilatkozat¹⁰ aláírása és ágazati vezetőkhöz való eljuttatása lett. A közös gondolkodás és cselekvés igénye hozta létre az IKSZ Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat három napos mátraházi workshopját is 2017. április 26–28. között (NKA támogatással), mely közös állásfoglalás megfogalmazásával zárult¹¹ huszonöt könyvtárvezető és a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége (MOKSZ)

alíráásával. Az *Állásfoglalás*ban megfogalmazott pontok sok esetben megegyeztek a nemzetközi előadók gondolataival: elsősorban együttműködést javasol az Országos Széchényi Könyvtár törvényben előírt feladatainak megvalósításában, továbbá a tudományos kommunikáció elősegítése érdekében a nyílt hozzáférés tekintetében jogszabály megjelenését szorgalmazza. A képzés, továbbképzés Magyarországon is sarkalatos pont, melyet a könyvtárakban felmerülő igényekhez kell igazítani, a képzési programokat a könyvtárakkal közösen kell kidolgozni. Hazai igény még az ágazati irányítás megerősítése és az életpályamodell véglegesítése.

A tudományos és szakkönyvtárak már nem a változások előtt állnak, hanem a jelenleg zajló folyamat részei. A kérdés az, tudjuk-e tartani a tempót, képesek vagyunk-e az átalakulásra, vagy lemaradunk?

Jegyzetek

1. <http://libereurope.eu/> (letöltés: 2017. július 21.)
2. <https://libereurope.eu/strategy/strategic-direction-2-lead-in-changing-scholarship/wg-leadership-workforce-development/> (letöltés: 2017. július 21.)
3. <https://www.fosteropenscience.eu/foster-taxonomy/openscience-definition> (letöltés: 2017. július 21.)
4. BILICSI Erika – DÉR Ádám – LENCSES Ákos: Az Open Access támogatásának közép-európai gyakorlata: Nemzetközi konferencia az MTA Könyvtár és Információs Központban = Könyv Könyvtár Könyvtáros, 26. évf. 2017. 2. sz. p. 20–28. http://real.mtak.hu/34102/1/pasteur4oa_konferencia_budapest.pdf (letöltés: 2017. július 21.)
5. http://openaccess.mtak.hu/dokumentumok/mta_hatarozat_oa_2016.pdf (letöltés: 2017. július 21.)
6. NAGY Gyula – MOLNÁR Sándor – KOKAS Károly: A könyvtárak jövőjéről – reflexiók egy előzetes kutatási jelentés kapcsán = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 64. évf. 2017. 2. sz. 64–82. p. <https://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/901/956> (letöltés: 2017. 07. 21.)
7. http://mke.info.hu/konyvtarvilag/files/2013/08/A-k%C3%B6nyvt%C3%A1r-strat%C3%A9gia-c%C3%A9ljai-2014-2020_Soreny-Edina.pdf (letöltés: 2017. július 21.)
8. BODA István – TÓTH Erzsébet: Az informatikus könyvtáros képzés lehetőségei a formálódó országos könyvtári stratégia tükrében = Debreceni Szemle, 22. évf. 2014. 2. sz. 137–149. p. http://szemle.unideb.hu/wordpress/wp-content/uploads/bsk-pdf-manager/543_2014-12-13.PDF (letöltés: 2017. július 21.)
9. <http://marc21.mtak.hu/> (letöltés: 2017. július 21.)
10. http://konyvtar.mta.hu/index.php?name=v_1_5_szandeknyilatkozat (letöltés: 2017. július 21.)
11. <http://konyvtar.ksh.hu/iksz/> (letöltés: 2017. augusztus 14.)

Beérkezett 2017. augusztus 7.

Digitális Bölcsészet — új folyóirat indult

Budapesti és szegedi digitális bölcsészek OJS típusú OA licenc szerint működő lapot hoztak létre. A szerkesztőség és a szerkesztőbizottság már felállt. A lap felelős szerkesztője Maróthy Szilvia, a szerkesztőség tagjai: Almási Zsolt, Bartók Zsófia Ágnes, Bátor Anna, Fodor János, Kiss Margit, Kokas Károly, Labádi Gergely, Parádi Andrea, Péter Róbert. Az évente megjelenő folyóirat nyitott: nyílt hozzáférésű és tartalmi – a CC-BY-NC-SA licencnek megfelelően – szabadon felhasználhatók. Nyitott a különféle tudomány- és szakterületek felé, és egyaránt befogadó a hazai és külföldi műhelyek tevékenysége iránt. „A folyóiratot azzal a céllal hoztuk létre, hogy lehetőséget teremtsen a magyarországi számítógépes bölcsészeti kutatások eredményeinek közzétételére. Feladatunknak tekintjük a digitális bölcsészeti adatforrások, szolgáltatások és a vonatkozó szakirodalom kritikai ismertetését, valamint a szakterülettel kapcsolatos tudományos hírek közlését...” – olvashatjuk a szerkesztőségi felhívásban. További információ: <http://ojs.elte.hu/index.php/digitalisbolcseszett/information>

Forrás: Katalist, 2017. október 4. Kokas Károly tájékoztatása alapján